

NOVOROČNÝ PRÍHOVOR PREZIDENTKY ZUZANY ČAPUTOVEJ

„Vážené spoluobčianky, vážení spoluobčania,

dovoľte, aby som Vám zaželala príjemný sviatočný deň. V roku 2023 Vám prajem zdravie, pokoj a spokojnosť v kruhu svojich najbližších. Prajem Vám, aby tento rok priniesol viac dôvodov na radosť než uplynulých dvanásť mesiacov.

Dnešným dňom vstupujeme do nového roku a zároveň si pripomíname tridsiate výročie našej samostatnosti.

V prípade ľudského života je tridsiatka vekom, v ktorom sa z obdobia mladosti dostávame do veku zrelosti. Je to vek jednej ľudskej generácie. Pre spoločnosť či pre štát však takéto výročie predstavuje tiež príležitosť pozrieť sa na príbeh našej krajiny cez optiku dlhších časových úsekov – akokoľvek našu pozornosť teraz strhávajú aktuálne udalosti súvisiace s politickou krízou.

S pokojnou samozrejmou a hrdosťou môžeme pri takomto spätnom pohľade povedať, že žijeme unikátne obdobie. Slováci ešte nikdy vo svojej histórii nedostali šancu prežiť tri desaťročia v demokracii, slobode a zároveň vo vlastnom štáte. Dnes to považujeme za samozrejmú a väčšina z nás verí, že to tak aj ostane.

Tomuto obdobiu ale predchádzalo veľa dôležitých zápasov. Zápasov o prežitie, o individuálnu i národnú slobodu, o politickú a občiansku rovnosť. Zápasov o jazyk, vzdelanie, o uchovanie viery, či kultúrnej a prírodnej rozmanitosti našej krajiny. Zápasov o charakter štátu, o uznanie a o dôstojné miesto v Európe. Dnešný sviatočný deň je teda príležitosťou poďakovať sa a vzdať úctu všetkým, ktorí tieto zápasy úspešne vybojovali a ustáli.

Od okamihu, keď prví šťastlivci pred 33-mi rokmi strihali ostnaté drôty na hranici s Rakúskom, sme sa stali súčasťou sveta, na ktorý sme predtým hľadeli iba spoza železnej opony. V porovnaní s prvými krokmi samostatnej republiky, ktorá musela budovať svoje inštitúcie, sme dnes suverénnym a rešpektovaným štátom, súčasťou Európskej únie, Severoatlantickej aliancie, menovej únie aj Schengenského priestoru.

Väčšina z nás verí, že žiadna sila zvonku ani zvnútra neohrozí ani nespochybní základné princípy, ktoré podmieňujú aj naše osobné životy a rozhodnutia – napríklad, že sa aj zajtra zobudíme v demokratickej, slobodnej a bezpečnej krajine.

Slobodu a bezpečie už po februári minulého roka nikdy nebudeme brať ako niečo samozrejmé. Tento fakt nám bude dlho a bolestne pripomínať ruská agresia na Ukrajine. Priamo v susednej krajine zomierajú ľudia, sú vystavení zime a tme. Relativizovanie či spochybňovanie ich utrpenia je podieľaním sa na tejto krutosti.

Stále sme mladý štát a v mnohých oblastiach musíme vynakladať množstvo energie na svoj rozvoj a budovanie autority životne dôležitých inštitúcií, ktoré vo väčšine starších demokracií už dávno plnia svoju rolu. Aj v posledných rokoch svojej tridsaťročnice tak naša republika prechádza silnými skúškami odolnosti, pripravenosti, či súdržnosti.

Ako tieto skúšky zvládame? Pred nedávnom som v parlamente predniesla správu o stave republiky, kde som zhrnula hodnotenia rôznych oblastí verejného života, vrátane toho politického. Preto sa k týmto témam nebudem vracat'. Je však zrejmé, že naša spoločnosť nachádza v nálade poznamenananej vnútornými konfliktmi, nedôverou, skepsou a pretrvávajúcim rozdelením do názorových skupín, ktoré len ťažko hľadajú spoločnú reč. Politická situácia sa v závere roka vyvinula až do odvolania vlády.

Ocitli sme sa v situácii, keď sa na potrebe zmeny k lepšiemu zhoduje masívna väčšina spoločnosti. Zrejme nás čakajú predčasné voľby. Pre mnohých je zmena spojená s obavami o ďalší vývoj spoločnosti. Ale príde len to, čomu prísť sami umožníme.

Skúsme sa teraz pozrieť za horizont tejto zmeny. Kam by Slovensko po tridsiatich rokoch svojej štátnosti malo kráčať? Akým Slovenskom by malo byť?

Zrejme sa zhodneme na tom, že by malo byť bezpečným domovom pre svojich občanov. Že by malo byť štátom, kde spravodlivosť platí pre všetkých rovnako. Kde sa ľudia na štát môžu spoľahnúť, lebo im pomôže v zložitej situácii a vo výsledku zlepši ich kvalitu života. Štát, ktorý politickí reprezentanti riadia, nie uvádzajú do chaosu. Štát, ktorý dokáže dopady celosvetových kríz na našich občanov znižovať. Štát, ktorý je spoľahlivým a rešpektovaným partnerom v zahraničí. Spoločnosťou, kde nenávisť nebude narastajúcou emóciou. Štát, ktorý je spoločenstvom spokojných ľudí, domovom, kde sa ľudia budú chcieť vracat' a nie z neho odchádzať.

Ako to ale urobiť v krajine, kde pomerne veľká časť ľudí verí klamstvám a propagande? Kde tak veľa ľudí pije z otrávených studní nenávisťi, ako to po útoku na Zámockej ulici nazval Roman Samotný.

Na to, aby sme takýto štát dokázali budovať, neexistuje žiaden jednoduchý návod. Iba ísť poctivo svojou cestou, ale byť zároveň otvorený voči svetu, voči iným ľuďom. A s tými, s ktorými je to možné, viesť dialóg. Našu identitu nepopiera ani neohrozuje, ak sme otvorení poznaniu ľudí, ktorí sú iní ako my. Ak je táto inakosť stále len podobou ľudskosti, môže jej poznanie priniesť rast a obohatenie.

Takto môžeme vytvárať spoločnosť, kde je väčšina ľudí ochotná spolupracovať, zdieľať hodnoty a dohodnúť sa na spoločných cieľoch, i keď k nim môžu viesť rôzne cesty. Potenciál na to, myslím, máme.

Presviedčam sa o tom na množstve osobných stretnutí, aj počas minulého roka.

Napríklad východ Slovenska môže mať globálny úspech, pokiaľ ide o firmy v oblasti IT technológií a strojárstva, navyše opreté o vlastný výskum a vývoj. Presvedčila som sa o tom v Košiciach, či v Prešove.

V Santovke, Trenčíne, Púchove, Skalici či Tornali som stretla ľudí, pracovníkov sociálnych služieb pre seniorov, ktorí so svojimi klientami pracujú nielen profesionálne, ale aj ľudsky a zanietene. Zamestnanci v sociálnych službách sú pre mňa tichou, ale pevnou silou, ktorá sa každý deň snaží našu spoločnosť stmelovať a posilňovať.

Pri návšteve Gemera a Muránskej planiny som videla nádherný kraj a stretla skvelých ľudí, ktorí dokážu posúvať svoj región dopredu. Nepochybne medzi nich patria aj ľudia z projektu Omama bojujúci proti generačnej chudobe v osadách.

Veľké nasadenie som videla u charít a mimovládnych organizácií. Ale tiež u aktívnych jednotlivcoch, ako napríklad 84-ročnej pani Elene Zimovej zo Zvolena, ktorá so svojimi priateľkami pomáha najmä chudobným deťom.

Občiansky sektor a množstvo ochotných jednotlivcov je hybnou silou a kľúčovou oporou Slovenska v ťažkých časoch. Vy, mnohé občianky a občania Slovenska, ste aj počas tohto roka ukázali obrovskú solidaritu a ľudskosť voči utrpeniu ľudí - či už voči našim občanom alebo ľuďom, ktorých z domovov vyhnala vojna. Jednoducho, pomohli ste ľuďom v núdzi. A to je jedna z najsilnejších správ o Slovensku z minulého roka.

Mohla by som pokračovať mnohými ďalšími stretnutiami v rôznych regiónoch, ktoré ma stále, a opakovane aj v minulom roku, utvrdzovali v tom, že to najväčšie bohatstvo, ktoré Slovensko má, spočíva v jeho ľuďoch.

Naše Slovensko môže byť o to úspešnejšie, čím lepšie toto bohatstvo využijeme a prenesieme ho aj do správy a riadenia štátu. Keď budeme ľuďom vytvárať motivujúce prostredie a zároveň, keď budú ľudia aktívni a nestratia chuť zlepšovať veci okolo seba. Lebo práve ľudská aktivita posúvala Slovensko posledných 30 rokov dopredu.

Vážení spoluobčania,

želám si, aby rok, ktorý nás čaká, bol rokom zmien k lepšiemu.

Aby to bol rok bezpečia a stability. Ak sa nám majú podariť menšie i väčšie veci, pokúsme sa pomenovať vízie a ciele, ktoré nás spájajú. Hľadať spoločného menovateľa. Všade, kde je to možné, budovať k sebe mosty spolupráce. Klásť dôraz na to, čo nás zjednocuje a povzniesť sa nad to, čo nás delí – pretože pri rozmanitosti našich názorov a pováh nás vždy niečo deliť bude, no napriek tomu tvoríme jedno spoločenstvo.

Skúsme jeden v druhom vidieť človeka, a to aj vo svojom názorovom oponentovi. Dokázali sme byť úspešní vtedy, keď nad sebeckvom prevládlo pochopenie, empatia a súcit. Snaha a chuť robiť veci nie len pre seba, ale aj pre iných. Pre všetkých.

Pokúsme sa o to v nasledujúcom roku. Nech nám prinesie pokoj a šťastie.“